

NEDERLANDS

MALGORZATA

MIRGATAS

THIS IS NOT THE END
OF THE ROAD

BONNEFANTEN

Małgorzata Mirga-Tas. Foto: Ina Lekiewicz

Introductie

Het werk van Małgorzata Mirga-Tas (Zakopane, 1978) is een visuele sensatie die uitnodigt tot diepere reflectie. De kleuren zinderen en de scènes zijn zo levendig dat ze lijken te bewegen. Hoe langer je ernaar kijkt, des te meer je ontdekt. Tegelijkertijd dragen haar grote textiele werken krachtige verhalen in zich over zelfrepresentatie. Hierbij worden beelden verhalen en portretten iconen, met al hun daarin besloten betekenis.

Mirga-Tas is een Poolse kunstenaar die behoort tot de Roma-gemeenschap – een niet-territoriale natie en de grootste en waarschijnlijk meest gediscrimineerde etnische minderheid in Europa. Haar kunst reflecteert op de Roma-identiteit vanuit een feministisch perspectief. Met haar werk bestrijdt ze het dominante negatieve en stereotiepe beeld van het Roma-volk, dat eeuwenlang bijna uitsluitend door niet-Roma is gecreëerd. In plaats daarvan geeft ze een intieme en authentieke weergave van de geschiedenis (en *herstory*) en cultuur van de Roma.

Met haar kunst brengt Mirga-Tas een eerbetoon aan de Roma-gemeenschap, en

in het bijzonder aan de belangrijke rol die vrouwen daarin spelen. Familie, solidariteit en saamhorigheid tussen vrouwen zijn sleutelbegrippen die een rode draad vormen in haar werk. Mirga-Tas verbindt het alledaagse met het historische en iconische. Ze is liefdevol en zachtaardig als ze haar eigen gemeenschap afbeeldt, maar kritisch, politiek en confronterend als het gaat om het onrecht wat de Roma wordt aangedaan. Deze complexiteit maakt de werken van Mirga-Tas zo krachtig.

Mirga-Tas werkt met verschillende materialen en technieken. Ze is vooral bekend om haar grote textiele werken, collages van textiel die lijken op schilderijen van stof. Deze collages, die ze combineert met tekeningen en schilderijen, bestaan uit kleding, lakens, gordijnen en andere huishoudstoffen die ze uit haar directe omgeving krijgt of koopt. Deze materialen worden de dragers van herinneringen en vertellen op symbolische wijze verhalen over het dagelijks leven van de huidige Roma. Het maken van deze enorme werken neemt veel tijd in beslag en is een gezamenlijk proces, waarbij ze hulp krijgt van (voornamelijk vrouwelijke) familieleden en burens. Mirga-Tas werkt samen met een kleine groep naaisters die een grote expertise heeft.

Het collectieve en op participatie gebaseerde creatieve proces draagt er ook toe bij dat de banden tussen de vrouwen worden versterkt.

Mirga-Tas is een rijzende ster in de internationale kunstwereld. Sinds 2014 worden er in Polen solotentoonstellingen van haar werk gehouden. In de jaren die volgden waren haar werken te zien op enkele van de belangrijkste hedendaagse kunstpodia en -evenementen, waaronder de elfde Biënnale van Berlijn (2020) en *documenta fifteen* in Kassel (2022). In 2022 brak ze internationaal door met haar tentoonstelling *Re-enchanting the World* in het Poolse paviljoen op de 59ste Biënnale van Venetië. Sindsdien heeft ze solotentoonstellingen gehad in Göteborgs Konsthall (2023), het Brücke-Museum in Berlijn (2023) en het CAAC in Sevilla (2023). Dit is de eerste solotentoonstelling van Małgorzata Mirga-Tas in Nederland.

Małgorzata Mirga-Tas, *Rozienna kierał a babakie siukar hajtań - Rozienna brushes her grandmother's beautiful hair braid*, 2024, textiel en acryl op canvas op houten drager, 163 x 160 cm.
Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

Małgorzata Mirga-Tas, *Basiawiben predale baba - Music for grandmothers*, 2024, textiel en acryl op canvas op houten drager, 160 x 200 cm. Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar, Foksal Gallery Foundation, Warschau.

Thuis

zaal 2.24

Voor deze tentoonstelling heeft Małgorzata Mirga-Tas nauw samengewerkt met Morena Bamberger (Roermond, 1994), een Limburgse kunstenaar afkomstig uit de Sintigemeenschap. Hun dialoog heeft tot nieuwe kunst geleid: zowel Bamberger als Mirga-Tas tonen nieuwe werken waarin ze op elkaar reageren en zich door elkaar laten inspireren.

Veel van de werken schetsen het dagelijks leven van een hechte gemeenschap. Op de textiele 'schilderijen' van Mirga-Tas krijgen we een inkijkje in de alledaagse bezigheden van hedendaagse Nederlandse Roma. Deze intieme scènes en portretten zijn geïnspireerd op foto's uit het eigen familiearchief van Morena Bamberger en tonen veel van haar familieleden en vrienden. Op deze manier brengt Mirga-Tas een eerbetoon aan de gemeenschap van Bamberger en laat ze zien hoe ze zich met hen als leden van het grotere Roma-volk identificeert.

Ook het thuis en ergens thuishoren zijn belangrijke thema's in deze zaal. Het is een universeel verlangen dat centraal staat in het leven van veel mensen. Vanuit het transnationale karakter van de Roma en Sinti krijgen deze begrippen extra betekenis en gewicht. Ondanks hun eeuwenlange aanwezigheid in Europa worden de Roma nog steeds vaak gezien als ongewenste gasten die er niet bij horen. De identiteit en cultuur van de Roma overstijgen nationale grenzen. Tegelijkertijd moesten veel Romagemeenschappen zich in de loop van de geschiedenis blijven verplaatsen, als reactie op bedreigingen en om te kunnen overleven. Migreren was niet altijd een persoonlijke keuze. En soms reizen de mensen niet, maar verschuiven de grenzen. Zo ook in de kleine Roma-nederzetting in Czarna Góra, waar Mirga-Tas opgroeide en vandaag de dag nog steeds woont. Het dorp ligt in het Tatragebergte

in het zuiden van Polen en viel door de turbulente eeuwen heen onder de zeggenschap van verschillende landen (van Oostenrijk-Hongarije tot Tsjechoslowakije en van het communistische tot het democratische Polen). In deze context wordt ergens thuis zijn en je eigen cultuur en manier van leven behouden een politiek statement.

Ook Morena Bamberger vertelt in haar werk over de leefwijze van de Sinti-gemeenschap en verbindt het alledaagse met het magische en spirituele. Haar grote installatie heet *Sonnekaskro Djiaphen* (Sinti voor *Een leven van Goud*). Het werk is gemaakt in opdracht van het Bonnefanten, en is geïnspireerd door het werk van Mirga-Tas. Net als de Poolse kunstenaar 'schildert' Bamberger met textiel, waarbij ze motieven gebruikt die typisch zijn voor de Sinti- en Roma-cultuur. Al doende ontdekten de twee kunstenaars dat ze werkten met veel van dezelfde beeldelementen.

Aansluitend bij en geïnspireerd door het oeuvre van Mirga-Tas, maakte Bamberger een woonwagen met paard. Deze wagen, en dan vooral het wiel, is voor Bamberger een krachtig symbool dat de kern van de Sinti- en Roma-cultuur raakt en voor constante beweging staat. Het verwijst naar de reis van de Roma van India naar Europa en hun migratiegeschiedenis. Niet voor niets staat het wiel (chakra) centraal afgebeeld op de Sinti- en Roma-vlag. Bamberger ziet de woonwagen als een kapel, een klein heiligdom dat hulde brengt aan de cultuur en leefwijze van de Sinti en Roma. Ook al reizen ze niet meer, ze houden hun tradities wel in ere.

Op wasgoed dat aan de waslijn te drogen hangt, worden twee films vertoond. Ze komen uit 2017, toen Bamberger nog op de kunstacademie zat en worstelde met haar identiteit als kunstenaar. Bambergers familie vond het moeilijk om haar beroepskeuze te accepteren, wat tot een breuk leidde. In deze films zien we haar eerste voorzichtige poging tot wat later een volledige verzoening met haar familie zou worden. In de eerste film toont ze haar familie en het woonwagenkamp waar ze opgroeide, en bekijkt ze zichzelf als kunstenaar door de ogen van haar familie. In de tweede film gebruikt Bamberger het woonwagenkamp als atelier en bekijkt ze de Sinti-cultuur door de ogen van een kunstenaar.

Matgorzata Mirga-Tas,
Portrait of Morena, 2024,
patchwork en acrylverf
op houten frame, 92 x 80
cm. Foto: Bartek Solik.
Courtesy de kunstenaar en
Foksal Gallery Foundation,
Warschau.

Małgorzata Mirga-Tas, *Portrait of Lalla Weiss*, 2024, textiel en acryl op canvas op houten drager, 255 x 200 cm. Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

Haar verhaal

zaal 2.25

In haar werk viert en belicht Małgorzata Mirga-Tas alle aspecten van het vrouw-zijn. Hierbij grijpt ze terug op oude iconografie die ze in een nieuw jasje steekt om moderne verhalen te vertellen. De kunstenaar omschrijft die verhalen als 'herstories', geschiedenissen die worden verteld vanuit een vrouwelijk perspectief en waarbij de nadruk ligt op de rol van vrouwen. Door vrouwen centraal te stellen in deze verhalen, versterkt ze hun posities.

Mirga-Tas heeft verschillende drieluiken gemaakt die lijken op de altaarstukken uit de collectie oude meesters van het Bonnefanten. Maar in plaats van getroonde Madonna's zien we 'gewone' vrouwen met hun families, die een voorbeeldfunctie vervullen binnen hun gemeenschap. Door deze vrouwen in de altaren te plaatsen, krijgen ze een heilig tintje en wordt hun relevantie onderstreept. De altaarstukken brengen een eerbetoon aan de zachttaardige maar krachtige stemmen in de

gemeenschap – vrouwen met een wijsheid, kracht, opoffering en vaak heldhaftige veerkracht die meestal onzichtbaar zijn en ontbreken in de geschiedenisboeken. Mirga-Tas verheft ze tot de status van iconen en werpt zo licht op hun betekenis en bijdragen.

Een 'altaartje' en de bijbehorende animatie in deze tentoonstelling zijn gewijd aan Baba Noncia (oma Noncia – de bijnaam van Andrea Markowska). Zij was een Poolse vrouw van Roma-afkomst, een heldin die tijdens de Tweede Wereldoorlog ongeveer vijftig kinderen van de dood heeft gered. Ze haalde de kinderen uit treinen op weg naar concentratiekampen, die in haar dorp stopten, en regelde adressen waar ze konden onderduiken. Deze heldendaad kreeg pas in de 21ste eeuw erkenning. Het verhaal werd lange tijd als onbelangrijk beschouwd vanwege Noncia's afkomst. Mirga-Tas eert haar leven en heldenmoed en geeft haar de iconische plaats in de geschiedenis die ze verdient.

Soortgelijk werk van deze kunstenaar is te vinden op de eerste verdieping in Bonnefanten, tussen altaren uit de middeleeuwen en vroegmoderne periode.

Het grote portret van Lalla Weiss, dat Mirga-Tas speciaal voor deze tentoonstelling heeft gemaakt, is een belangrijk voorbeeld uit de serie *Herstories*. Weiss (Dieren, 1961) is een van de meest vooraanstaande Sinti- en Roma-leiders in Nederland geworden. In 1989 stond ze aan de wieg van de Landelijke Sinti Organisatie – vanaf 2005 de Stichting Landelijke Sinti/Roma Organisatie. Deze organisatie streefde voor de erkenning van de Sinti en Roma als slachtoffers van genocide tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook streefde de organisatie ernaar de banden tussen de Nederlandse Sinti en Roma en Nederlandse niet-Roma te versterken om wederzijds respect en samenwerking te bevorderen. Weiss is al tientallen jaren een van de belangrijkste Nederlandse Sinti-activisten. In dit werk zet Mirga-Tas deze bijzondere vrouw blijvend in de schijnwerpers. Ze heeft nu een plaats gekregen in de kunstgeschiedenis.

Het beeld bijstellen

zaal 2.26

Door de eeuwen heen zijn de Roma en Sinti bijna uitsluitend door niet-Roma op een negatieve en stereotiepe manier in beeld gebracht. De leden van deze grootste en zeer oude etnische minderheid in Europa werden gezien als buitenstaanders, exotische 'Anderen' of 'Vreemden' en daarom met argusogen bekeken. Dit is ook vandaag de dag nog het dominante beeld dat van Roma wordt geschilderd.

In de serie *Out of Egypt* verwijst Małgorzata Mirga-Tas expliciet naar de 17de-eeuwse prentenserie *Les Bohémiens* van Jacques Callot (1592-1635), die het leven van de Roma in een stereotiep en negatief licht plaatste. In die tijd werd erover gespeculeerd dat de Roma, met hun 'exotische' kleding, uit Egypte afkomstig waren. Callot beeldde ze af als bedelaars en bedriegers. Zijn etsen waren van invloed op de verspreiding van een stigmatiserend beeld van de Roma, en zijn kenmerkend voor de hele Europese iconografische traditie van hoe Roma worden verbeeld.

Mirga-Tas neemt Callots composities over. Ze toont dezelfde onderwerpen, maar geeft de personages juist een heldhaftig en waardig karakter. Door deze toe-eigening verandert ze het perspectief van waaruit naar de Roma wordt gekeken. Niet langer werpt een kunstenaar van buitenaf een onwetende en vooringenomen blik op de Roma, maar ze nemen de regie over en bepalen zelf hoe ze worden afgebeeld. Deze daad van artistieke toe-eigening is een terugkerend thema in veel werken van Mirga-Tas. Het fungeert als een creatieve strategie van verzet tegen opgelegde verhalen, door de geschiedenissen van mannen én vrouwen te vertellen vanuit het perspectief van de Roma.

In deze zaal is ook het eerste werk te zien uit de maandencyclus *Re-enchanting the World*. Meer informatie over deze serie vind je verderop in het tentoonstellingsboekje.

Małgorzata Mirga-Tas, *Out of Egypt*, 2024, textiel en acryl op canvas. Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

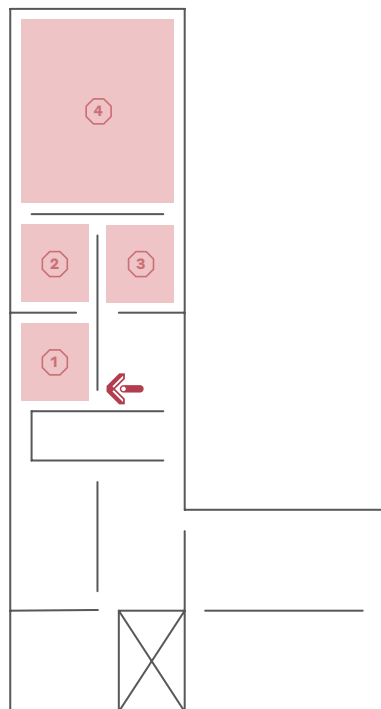
➔ Tentoonstelling start hier

① 2.24

② 2.25

③ 2.26

④ 2.27

Małgorzata Mirga-Tas, *Phenia (Sisters)*, 2024, patchwork, acrylverf, houten frame, 163 x 160 cm.
Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

Małgorzata Mirga-Tas, *Re-enchanting the World: April, 2022*, textiel, acryl, mixed media op houten drager, 462 x 387 cm. Collectie Bonnefanten, verworven met steun van de VriendenLoterij.
Foto: Jacopo Salvi.

De wereld betoveren

zaal 2.27

In het magnum opus *Re-enchanting the World* (2022) komen alle belangrijke thema's en beeldtalen uit het werk van Mirga-Tas samen. Deze grootse werken maakte ze voor het Poolse paviljoen op de 59ste Biënnale van Venetië in 2022.

Mirga-Tas werd geïnspireerd door de fresco's in de Salone dei Mesi (de Zaal van de Maanden) in het Palazzo Schifanoia in Ferrara. Deze fresco's, die dateren uit de 15de eeuw, stellen de twaalf maanden van het jaar voor en zijn elk onderverdeeld in drie secties. Het bovenste gedeelte toont steeds een voorstelling uit de Griekse mythologie. In het midden bevinden zich de respectievelijke tekens van de dierenriem, elk vergezeld door drie 'decanaten' – verschillende persoonlijkheidstypen die binnen elk dierenriemteken voorkomen. In het onderste gedeelte zijn scènes te zien uit het dagelijks leven van Borso d'Este, de hertog van Ferrara die de opdracht gaf voor de fresco's.

Volgens hetzelfde stramien als de fresco's in het Palazzo Schifanoia creëerde Mirga-Tas 12 maanden, elk verdeeld in drie segmenten. Elf zijn er in deze tentoonstelling te zien. In het bovenste gedeelte zijn nu scènes te zien uit de geschiedenis van de Roma – een geschiedenis die door de eeuwen heen bijna uitsluitend door niet-Roma is geschreven en vormgegeven, en die gebukt gaat onder vooroordelen en stereotypering. De voorstellingen zijn een kritische reactie op de serie etsen *Les Bohémiens* van Jacques Callot (1592-1635), die behoren tot de oudste afbeeldingen van Europese Roma. *Re-enchanting the World* maakte oorspronkelijk deel uit van de serie *Out of Egypt*, maar groeide uit tot een op zichzelf staande serie. In dit werk eigent Mirga-Tas zich de portretten van haar voorouders opnieuw toe. Ze creëert een tegenverhaal door een waardig beeld van Roma te presenteren en de vooringenomen en onjuiste voorstelling van haar eigen volk bij te stellen.

In het middelste gedeelte plaatst Mirga-Tas de tekens van de dierenriem, maar in plaats van decanaten verwerkt ze hierin echte iconische personen uit de Roma-gemeenschap. Dit zijn veelal vrouwen, zoals Alfreda 'Noncia' Markowska, die Joodse en Roma-kinderen in de Tweede Wereldoorlog van de Holocaust redde. Zo geeft Mirga-Tas leden van haar eigen gemeenschap een belangrijke plaats in de (kunst) geschiedenis en creëert ze een subjectief archief van Roma-helden en -heldinnen.

Het onderste gedeelte bestaat uit voorstellingen uit het dagelijks leven van de kunstenaar. Mirga-Tas maakte de panelen in samenwerking met andere vrouwen. In het onderste deel van de maand *March* zien we ze aan het werk, inclusief de kunstenaar zelf, haar moeder en haar zus. Uit deze scènes, die een kijkje bieden in de intimiteit van de dagelijkse bezigheden van hedendaagse Roma, spreekt het belang van verbondenheid, gemeenschap en saamhorigheid tussen vrouwen.

De maanden *March* en *April* maken ondertussen deel uit van de collectie van het Bonnefantien.

Decanaten

Het meest raadselachtige element van de fresco's is de middelste baan. Deze is gewijd aan astrale godheden, die worden aangegeven met de tekens van de dierenriem. Ze gaan elk vergezeld van drie figuren die staan voor de decanaten. Volgens de oude astronomie was de ecliptica namelijk verdeeld in 36 eenheden of decanaten (drie voor elke maand). De betekenis van deze voorstellingen werd begin 20ste eeuw ontcijferd door kunsthistoricus Aby Warburg, die ze als voorbeelden zag van de eeuwenlange migratie van beelden tussen culturen en continenten.

In het werk van Mirga-Tas is de plaats van de Griekse decanaten ingenomen door personen uit de directe omgeving en familie van de kunstenaar, maar ook door vrouwelijke activisten, onderzoekers en kunstenaars uit de Roma-gemeenschap. De middelste strook wordt zo een archief van de geschiedenis en cultuur van de Roma, dat is samengesteld uit de portretten van Roma-heldinnen. Door afbeeldingen van echte vrouwen te combineren met magie en astrologie veranderen ze in symbolische hoeders van het lot, goden en profeten.

De maand juni wordt in deze tentoonstelling niet getoond.

Salone dei Mesi (Zaal van de Maanden), de hoofdzaal in het Palazzo Schifanoia in Ferrara, Italië.

Aquarius (Waterman), januari

MARCIN TAS

Echtgenoot van de kunstenaar.

DOROTA GERMAŃSKA

Zus van de kunstenaar.

KATARZYNA GARAPICH

Beeldend kunstenaar uit Krakau. Promovendus aan de Slade School of Fine Art. Woont en werkt in Londen.

ROSA TAIKON en KATARINA TAIKON-LANGHAMMER

Zussen uit de Zweedse Roma-gemeenschap. Rosa was acteur en goudsmid; Katarina schreef kinderboeken. Zij zetten zich in voor gelijke rechten voor Roma-vrouwen in Zweden.

Pisces (Vissen), februari

JAN MIRGA

Pools Roma-leraar en schrijver, grootvader van de kunstenaar. Schrijver van sprookjes en gedichten, redacteur van het eerste woordenboek Pools-Roma. Woont in Czarna Góra waar hij, zoals hij zelf zegt, 'een huis bouwt met open deuren en een wachtstoel'.

MARIA MIRGA
Nicht van de kunstenaar.

DIJANA PAVLOVIĆ

Italiaanse acteur, activist en politicus, afkomstig uit de Servische Roma-gemeenschap.

ELŻBIETA MIRGA-WÓJTOWICZ en KAROLINA MIRGA-DANEK

Culturele animators en onderzoekers van Roma-afkomst, nichten van de kunstenaar. Populariseren onderwerpen die een sleutelrol spelen in de cultuur en geschiedenis van de Poolse Roma.

Aries (Ram), maart

ANNA MIRGA-KRUSZELNICKA

Antropoloog, cultuurwetenschapper en activist met Roma-wortels. Curator van het RomArchive, het digitale archief van de Sinti en Roma.

JÓZEFA MIRGA

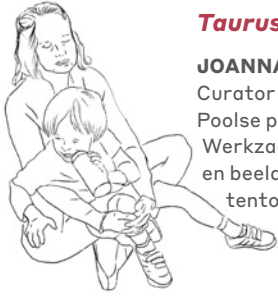
Grootmoeder van de kunstenaar uit Czarny Dunajec. Mirga-Tas zegt over haar: 'ze heerste over de familie.'

ALFREDA NONCIA MARKOWSKA

Redde tijdens de Tweede Wereldoorlog Joodse en Roma-kinderen van de Holocaust. Eerste persoon van Roma-nationaliteit die de Orde van de Wedergeboorte van Polen (Polania Restituta) kreeg.

Taurus (Stier), april

JOANNA WARSZA en haar zoon LEW
Curator van de tentoonstelling in het Poolse paviljoen op de Biënnale van Venetië. Werkzaam op het snijvlak van theater en beeldende kunst. Samensteller van tentoonstellingen en theaterprojecten. Leidt de Laura Palmer Foundation.

ANGÉLA KÓCZÉ

Roma-socioloog en antropoloog uit Hongarije. Curator en onderzoeker gespecialiseerd in kritisch Roma-onderzoek.

VĚRA BÍLÁ

Tsjechische zanger van Roma-afkomst.

Gemini (Tweelingen), mei

ANTONI TAS

Zoon van de kunstenaar.

KRYSTYNA GIL

Activist, overlevende van de Roma-Holocaust, geboren in Szczurowa. Zette zich na de oorlog in voor de Poolse Roma-rechten en de herdenking van de Roma- en Sinti-Holocaust.

CEIJA STOJKA

Oostenrijkse kunstenaar, schilder en schrijver van Roma-afkomst. Werd in 1992 een spreekbuis voor de erkenning van de genocide op de Roma en Sinti. Een van de pleinen in Wenen draagt haar naam.

Leo (Leeuw), juli

IGNACY TAS

Zoon van de kunstenaar.

BOGUMIŁA DELIMATA

Schilder en danser uit de Bergitka Roma-groep, komt uit een familie met een muzikale traditie. Geeft voorstellingen in de flamencotraditie.

GRAŻYNA MIRGA

Moeder van de kunstenaar.

Virgo (Maagd), augustus

KAROLINA KWIATKOWSKA

Cultuurwetenschapper en educator uit Białystok. Organiseert educatieve hulp voor Roma-kinderen in Radom.

ADELA GŁOWACKA

Sociaal activist, lid van de vereniging Romano Waść (Helpende Hand) die zich bezighoudt met de bescherming van de Roma-identiteit.

PAPUSZA

Dichter uit de Polska Roma-groep. Vestigde zich na de oorlog in de Herwonnen gebieden. Haar gedichten, geschreven in het Romani, werden door Jerzy Ficowski in het Pools vertaald en vanaf 1950 gepubliceerd.

Libra (Weegschaal), september

EDYTA, MAGDALENA en SYLWIA JAŚKOWIAK
Poolse activisten van Roma-afkomst. Magdalena Jaśkowiak werkt voor de educatieve Roma-vereniging Harangos, die de kennis van de Roma-geschiedenis en -cultuur wil verspreiden.

SORAYA POST

Zweedse politicus met Roma-wortels. Werd in 2014 lid van het Europees Parlement. Zet zich in voor de bestrijding van Roma-discriminatie in Europa.

TÍMEA JUNGHaus

Initiatiefnemer en curator van het eerste Roma-paviljoen op de Biënnale van Venetië in 2007. Directeur van het European Roma Institute for Arts and Culture (ERiAc) in Berlijn.

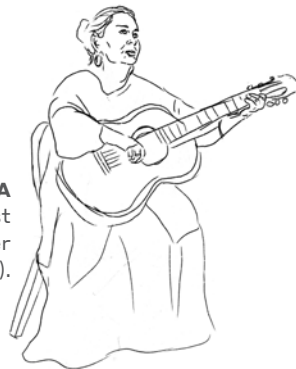
Scorpio (Schorpioen), oktober

MAŁGORZATA BRONSKA en HALINA BEDNARZ
Naaiers uit Podhale die samen met Małgorzata Mirga-Tas de doeken hebben gecreëerd die in dit werk worden gepresenteerd.

TERESA MIRGA

Roma-dichter, zanger, gitarist en componist uit Czarna Góra in Spisz. Oprichter en leider van de Roma-band Kate Bała (Zwart haar).

JOANNA TALEWICZ-KWIATKOWSKA

Poolse cultureel antropoloog. Werkt aan de Jagiellonian University en het International Centre for Education about Auschwitz and the Holocaust, waar zij zich richt op onderzoek naar de Roma-Holocaust.

Sagittarius (Boogschutter), november

ADAM BARTOSZ

Poolse etnograaf en Roma-onderzoeker. In de periode 1980-2012 directeur van het regionale museum in Tarnów. Op zijn initiatief werd de eerste permanente tentoonstelling ter wereld over de geschiedenis en cultuur van de Roma ingericht.

ABY WARBURG

Duits kunsthistoricus, theoreticus en cultuurwetenschapper die zich bezighield met onderzoek naar de cultuur van de klassieke oudheid en renaissance. Was de eerste die de fresco's in het Palazzo Schifanoia in Ferrara interpreteerde.

ETHEL C. BROOKS

Amerikaans onderzoeker van Roma-afkomst, hoogleraar aan de Rutgers University in New Jersey. Doet postkoloniaal onderzoek naar Romagemeenschappen. Lid van onderzoeksinstituten die de Roma-cultuur en -geschiedenis in Europa en de Verenigde Staten bestuderen.

NICOLETTA BITU

Roemeens activist van Roma-afkomst. Voorzitter van de Democratische Federatie van Roma in Roemenië en lid van het European Roma Institute for Arts and Culture.

Capricorn (Steenbok), december

ANDRZEJ MIRGA

Etnograaf en fotograaf, oom van de kunstenaar. Was een van de eerste Roma die de cultuur van zijn gemeenschap vastlegde.

EMÍLIA RIGOVÁ

Slowaaks beeldend kunstenaar van Roma-afkomst. Lid van het European Roma Institute for Arts and Culture.

MIHAELA DRĂGAN

Roma-acteur en -performer uit Roemenië.

DELAINE LE BAS

Roma en beeldend kunstenaar uit het Verenigd Koninkrijk.

Tekeningen door Małgorzata Mirga-Tas. Courtesy of Zacheta - National Gallery of Art.

Deze tekst werd voor het eerst gepubliceerd in *Małgorzata Mirga-Tas. Re-enchanting the World*, red. Wojciech Szymański en Joanna Warsza, Warschau en Berlijn: Zachęta – National Gallery of Art, Archive Books, ERIAC, 2022. Het boek werd begeleidde de tentoonstelling *Małgorzata Mirga-Tas. Re-enchanting the World* in het Poolse Paviljoen op de 59e Biënnale van Venetië.

Rechts: Małgorzata Mirga-Tas, *Józefa with Son*, 2024, textiel en acrylverf op canvas op houten drager, 70 x 55 cm. Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

Małgorzata Mirga-Tas: This is not the end of the road

08.06.2024 – 16.02.2025

Artistiek directeur en curator

Stijn Huijts

Assistent curator

Roxy Jongewaard

Presentatie & realisatie

Team Bonnefanten

Redactie

Anna Mirga-Kruszelnicka

Vertaling

Susan Pond
Thea Wieteler

Drukkerij

Drukpartners Zuid B.V.

Alle werken © Małgorzata Mirga-Tas
Bonnefanten wordt gesubsidieerd door Provincie Limburg, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de VriendenLoterij. Deze tentoonstelling is gerealiseerd met steun van Ammodo en het Mondriaan Fonds.

We danken alle rechthebbenden voor hun toestemming om hun materiaal te reproduceren. Mochten er ondanks ons intensief onderzoek rechten over het hoofd zijn gezien, neem contact op met de uitgever teneinde legitieme rechten te compenseren.

Coverbeeld: Małgorzata Mirga-Tas, *Out of Egypt*, 2024, textiel en acryl op canvas, 300 x 225 cm. Foto: Bartek Solik. Courtesy de kunstenaar en Foksal Gallery Foundation, Warschau.

www.bonnefanten.nl
+31 (0)43 3290 190

DEEL JE ERVARING

@bonnefanten
#bonnefanten

GRATIS WIFI

Bonnefanten gast

OPENINGSTIJDEN MUSEUM

Dinsdag t/m zondag, 11.00 – 17.00

Samen kunnen we meer

Dit boekje is gratis. Net als de audiotours, de Bonnefantien Free Fridays en gratis lezingen. Dat willen we graag zo houden. Zeker voor mensen met een kleine beurs. We kunnen dat niet zonder uw steun. Uw eenmalige of periodieke bijdrage is zeer waardevol voor ons. Helemaal blij worden we van Vrienden en Sponsoren. Bovendien genieten zij ook nog eens van vele extra's. Via de QR-code kunt u direct doneren. Op www.bonnefantienmuseumfonds.nl vindt u meer informatie. Of mail direct naar vrienden@bonnefantien.nl of spreek ons aan. Alvast hartelijk dank. Tot snel.

Deze tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door:

provincie limburg

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

VRIENDENLOTERIJ

M
mondriaan
fonds